

antec. Widmung.

2.

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA

DE

PRINCIPIS SVCCES-
SORE DOMANIALIA SIVE
CAMERALIA AB ANTECES-
SORE ALIENATA, JURIS
ORDINE SERVATO,
REVOCANTE,

1742/1
16

QVAM

IN ILLVSTRI ET PERANTIOVA VNIVERSITATE
ELECTORALI HIERANA,

SVB PRÆSIDIO ALTISSIMI,
CONSENSV

ILLVSTRIS FACVLTATIS
JVRIDICÆ

PRO CONSEQVENDIS IN VTROQVE JVRE
PRIVILEGIIS ET IMMVNITATIBVS
DOCTORALIBVS

IN AVDITORIO JCTORVM MAJORI
D. XVII. MARTII A. MDCCXLII.

PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVEMITTIT

AVTOR

WILHELM GOTTLIEB JACOBS,
GOTHANVS.

ERFORDIÆ, Typis HERINGII, Acad. Typogr.

PRINCIPALIS VICE
SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA
SOCIETAS
SOCIETAS

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

SOCIETAS DOMINICA
CANTUARIA

REVERENDISSIMO
ET
ILLVSTRISSIMO DOMINO,
DOMINO
ANSELMO
FRANCISCO
ERNESTO

L. B.
DE WARSBERG,

ECCLESIARVM METROPOLITANARVM
ET CATHEDRALIVM MOGVNTINÆ TREVI-
RENSIS ET SPIRENSIS CANONICO CAPITV-
LARI, ET RESPECTIVE PRÆPOSITO AC
CHORI-EPISCOPO,

EMINENTISSIMI ET CELSISSIMI PRIN-
CIPIS ELECTORIS MOGVNTINI CONSILIA-
RIO INTIMO, AC CIVITATIS TERRITORII-
QVE ERFVRTENSIS PRO-
PRINCIPI,

DOMINO MEO GRATIOSISSIMO.

REVERENDISSIME ET ILLVSTRISIME
PRO-PRINCEPS,
DOMINE GRATIOSISSIME!

 Ratiam & Justiciam esse virtutes, summis quibus gubernacula rerum publicarum concredita sunt imperantibus, quam maxime dignas, & reliquis palmam præripien-tes, illis quam maxime est exploratum, quibus sub umbra protectionis & subjectionis, ejusmodi divinitus concessorum imperantium, vitam agere, felicitas contingit. Gratia enim erigit mœstos & afflictos,

afflictos, ac bene merentes condignis afficit præmiis, justitia succurrit illis, quibus quod sibi debetur vel demitur, vel non tribuitur, quare qui ejusmodi columnis reipublicæ gaudent, felices, imo terque quaterque beati deprædicandi sunt subditi. Eadem felicitate subditi Ditionis Erfordiensis ex eo tempore gavisi sunt, quo **TE, REVERENDISSIMVM ET ILLVSTRISSIMVM DOMINVM, PROPRINCIPEM** venerati sunt, satis superque uno quovis illorum cognitum habente, Gratia & Justitia **TIBI** nihil unquam fuisse prius, nihilque antiquius. Ex hoc præclaro fonte deinde tanquam rivuli derivati sunt, ardor immortalis, quo nullis neque curis neque vigiliis pepercisti, omnia in meliorem statum perducendi, studiumque quotidianum, salutem & florem subditorum promovendi. Quapropter unusquisque extra omnem dubitationis aleam positum esse judicat, **TE** stante, statum fori ac judiciorum, non solum saluum & incolumem fore, sed felicitatem etiam Territorii Erfordiensis, majora indies capturam incrementa. Gratia igitur, **REVERENDISSIME ET ILLVSTRISSIME PROPRINCEPS**, quam eximie corruscas, mihi calcar addidit, ut animum induxerim, Theses meas inaugurales, licet ob levitatem **TE** non decentes, **TIBI** devotissimo mentis cultu inscribendi, sperans, fore ut pretium, quod illis deest,

ex

ex TVO decreto gratiosissimo sint accepturæ. Patere igitur, ea, qua solitus es, indulgentia, ut primum hunc partum studiorum meorum Academicorum ad pedes TVOS humillime deponam, simulque gratiosam TVAM benevolentiam subjectissime implorem, velis me illorum loco habere, qui Gratia TVA refocillati, ardentissimis suspiriis summum defatigant Numen, ut omni felicitatum & fortunarum genere auctus in seram posteritatem superstes sis ac incolumis, quod etiam ex intimo cordis affectu vovet

REVERENDISSIMI ET ILLVSTRSSIMI
NOMINIS TVI

Cultor devotissimus
GVILIELMVS GOTTLIEB JACOBS.

DISSERTATIONIS
DE
PRINCIPIS SVCCESORE
DOMANIALIA SIVE CAMERALIA
AB ANTECESSORE ALIENATA,
JVRIS ORDINE SERVATO,
REVOCANTE.

§. 1.

Rincipis vocabulum est *πολύσημος*. In generaliore significato designat eam personam, penes quam est summum & independens in civitate imperium. In legibus Romanis principis nomen proprie Imperatori soli competit, atque is ea adpellatione denotari solet. *l. Princeps ff. de L.L. l. 1. & tot. tit. de const. Princip. §. sed & quod Inst. de J. N. G. & C.* Nam JULIUS CÆSAR cunctis discordiis civilibus fessis, tanquam in præmium civilium bellorum perfectorum,
A sub

sub principis nomine totius Reipublicæ jus, potestatem, ac Imperium, quod ab initio Regum, post Magistratum, senatus ac populi fuerat, accepit, & in perpetuum ad successores transtulit. ONVPHR. PANVIN. *de origine Imperatorum Romanorum Libr. 1.* In nostro Imperio Romano-Germanico eminenter tribuitur Imperatori, & adhuc hodie præmitti solet Principis nomen in titulo Imperatoris, ac litteræ ita inscribi solent. **Dem Allerdurchlauchtigstem, Großmächtigstem und Unüberwindlichstem Fürsten und Herrn &c. &c.** VI-TRIAR. *Instit. Jur. publ. L. 1. tit. 15.* In significato famosiori & strictiori vox Princeps designat statum Imperii, qui de Principatu est investitus. Latiore sensu denotat statum Imperii, qui nec est in numero Electorum, (non quod hi Principes non sint, sed quod peculiarem classẽ in statuum distributione constituent,) nec civitatum. Hoc significato dicitur **der Fürsten-Rath**, Collegium Principum, non Electorum. Aliquando istud vocabulum ita generaliter sumitur, ut Imperatorem, Duces, Electores, Marchiones, Principes, Comites & Barones Imperii, & similem majorum feudorum dignitatem habentes, comprehendat, nec civitates Imperii liberas, quæ in comitiis tertium Collegium constituunt, excludat. Jamdudum enim monstravit KNIPSCHILD *de jure Civit. Imp. L. 2. c. 4. n. 17.* his civitatibus eandem ac Principibus competere potestatem, licet ea non dicatur **die Landes-Fürstliche Hoheit**. Multo magis Principis nomen tam Ecclesiasticos, quam Seculares comprehendit, cum & illi ratione Principatuum & ditionum amplissimarum Principibus

bus annumerentur, cum tantis honoribus ab Imperio cumulati, ut potentissimorum Imperii Principum opes & potentiam, si non superare, facile tamen æquare possint, testantur HEIG. P. I. Qu. 4. n. 52.

§. II.

Principes, Duces, & similes Imperii Status duplicia solent habere bona, seu duplex patrimonium, alterum privatum, quod absolute patrimonium sive bonum patrimoniale dicitur, quod ex hæreditate aut alio jure proprio ratione personæ ut privatus possidet, & habet, quibus olim præficiebatur procurator Cæsaris L. 1. ff. de off. Procurat. Cæs. nec non comes rerum privatarum. WESENB. ff. §. 4. Et de Off. Com. rer. priv. THOLOS. de Rep. L. 3. c. 2. Ideoque prædia privata Principis à Reipublicæ prædiis sejuncta & utriusque procuratores singulos ab ipsis Imperatoribus constitutos, habent testante BODIN. L. 1. de Rep. & alius igitur fiscus Cæsaris, aliud Reipublicæ ærarium, aliud Cæsaris, aliud fisci Imperatorii procurator, alii comites sacrarum largitionum, alii rerum privatarum. JUN. BRUTVS in vindictis contra Tyrann. qu. 3. alterum publicum & fiscale, quod scilicet Rex, Princeps, Dux, ex suo territorio habet, aut quod occasione dignitatis accepit, vulgo Dand-Gelder, Chatoul-Gelder, Chatoul-Memter, atque omne id, quod Princeps vel ex suis vel ex redivisibus Reipublicæ consuetis & ordinariis acquisivit, sive res mobiles sint sive immobiles, eæque tales vel naturaliter vel civiliter. Si enim nobilis Princeps factus, & quidem ex nobilitate non inope, sed ampla & opulenta, propterea sua bona prædiaque nec quicquam amisit,

sed retinuit conservavitque, & Principes, qui absunt à cultu nimii adparatus & elegantiae curialis, non confundunt Principatus reditus, ut vel indigenti Reipublicae atque subditis mutuo dare, vel etiam bona immobilia acquirere possint, haec omnia sine dubio ad proprium Principis patrimonium sunt referenda,

§. III.

Res, quae ad Principem ut talem pertinent, iterum sunt in duplici differentia, quaedam enim quoad proprietatem pertinent ad Principatum & dignitatem, quaedam solum ad Cameram Principis ejusque vitam, supportandaque Reipublicae onera destinata sunt, quarum fructus in Regis, Reginaeque vel Principis mensae expensas necessarias pertinent & vocantur *DOMANIUM*, sive *DOMANIUM* Regis vel Principis, sive de corona, sive de mensa Principis vulgo *Cammer-Güter* oder *Tafel-Güter*, dicitur *Domanium* à *Dominio*, & quidem ceu *SPRINGEFELDIUS* de *Apanagiis* C. 8. §. 28. loquitur, quod bona *Domaniaria* semper per antiquos Reges vel Principes sub eorum dominio retenta fuerint, & nunquam aliis concedi consueverint. Erant namque ab initio in qualibet fere Republica, bona publica usibus publicis destinata, eorumque proventibus contenti Principes vivebant, nec subsidiis subditos gravabant &c. Alii vero, inter quos est *GERHARDIUS VOSSIUS* Lib. 3. c. 8. de vitiis sermonis & *Glossematis Latino-Barbaris* hanc vocem à Gallico vocabulo *Domaine* descendere arbitrantur. Verum petitio principii hic subest, quaeritur enim, annon ipsa Gallorum appellatio *Domaine* à *Dominio* descendat? Quaedam vero non spectant ad *Domanium*, ut bona vacan-

vacantia, quæ fisco deferuntur, aut quæ ex crimine perduellionis ad principem devolvuntur, vel alia causa, quæ si non incorporentur domanio, origine quidem fiscalia sunt, sed postea sint proprium Regis vel Principis patrimonium. HVG. GROTIUS *de Jur. pac. & bell. cap. 6. n. 12.* FERDIN. VASQ. *de Success. creat. L. 3. §. 26. n. 84. & 85.* ANDR. KNICHEN *de Saxon. non provocandi jure ad verba ducum Saxon. cap. 7. n. 3. & 4.* MYNS. *dec. 12. resp. 4. n. 6.*

§. IV.

Sunt quidem nonnulli, qui DOMANIALIA nomina juraque in Germanicis principatibus rident explodunt tolluntque, habentes illa pro partu juris peregrini, quo ipso id videntur largiri, quod Principis bona omnia illius sint propria & patrimonialia, quæ is forte à Cæsare acceperit, nulla vero, quæ ususfructus cujusdam jure accepta referat ordinibus provinciæ Reipublicæ. In prima opinione est L. B. de LYNCKER *in dec. 1202. ibid.* Von eigentlichen Domainen-Gütern weiß man in Deutschland nichts. Es wären solche theils von Franzosen, theils Niederländern aufgebracht worden. In Deutschland hätte man sich iederzeit allein mit Cammer-Gütern, und in Stifftern mit Tisch-Gütern vergnügen lassen. Die Hof-Leute möchten wohl zum Nutzen ihres Herrn davon reden, aber wer mit der Justiz zu thun, dürfte davon nicht sprechen. In qua sententia etiam est REN. CHOPPIN. *Lib. 1. de Doman. Franc. t. 3.* Nos vero aperte sentiamus domanialium bonorum vigorem, nomina ac jura in Germanicis principatibus longe clariora esse, quam vel apud Gallos

ios vel Belgas. Res enim post Carolingorum ævum
 satis cognita & Principatibus Germaniæ omnibus tam
 sacris quam civilibus solennissima, quod ordines cujus-
 vis provinciæ domino territorii, quem fecerant, bona
 adsignaverint ad victum & cultum nominibus sacra in
 Germania natis des Herren-Tisch Güter, Tafel Güter,
 Herrschafftliche Aemter, Cammer Güter, Herrschafft-
 liche Stücke. Ex innumeris locis mediæ aevi laudamus
 unicum ab Henrico Leone anno 1170. his conceptum
 verbis: HENRICVS Bojoniæ & Saxonie Dux. Notum fa-
 cimus, quod pro remedio anime nostræ ad propagandam Chri-
 stianam religionem in terra Sclavorum Transalbina in loco
 honoris & vastæ solitudinis tres Episcopatus construximus,
 ALLODIIS, REDITIBVS, MENSÆ NOSTRÆ dotavimus,
 insuper ea, quam gladio & arcu nostro quasivimus, heredi-
 tate ampliavimus &c. Quodsi ergo dominus territorii
 quilibet in Germania mensalia habuit, sive dominica
 prædia, pro his certe ubivis sunt conjecturæ.

§. V.

Sic etiam illorum sententia nobis non placet, qui
 statuunt, quod Cameralia s. Domanicalia bona Princi-
 pum Germaniæ veræ donationes & gratiæ sint Imper-
 atoribus, uti autor responsi FRITSCHIO collectore quar-
 to loco editi n. 7. p. 57. in verb. Daß Ihr Fürstl. Gnaden
 den Lande dem gemeinen Ruff nach lauter Gnaden-
 Behn, und ihr dergestalt von Kayserl. Majestät und
 dem Römischen Reiche zugeeignet, daß sie davor sich
 und ihre Hoffstade hinbringen, nicht aber alieniren, oder
 sonst verschwenden sollen, siquidem historicis rerum
 Germanicarum non ignotum, quod Carolingica stirpe
 extincta

extincta inter sex Germaniæ populos quilibet sibi fecerit ducem, eique assignaverit domania, post demum factum sit, ut unanimi concentu territoria in feudum offerrentur Imperatori Henrico aucupi, neque ideo de Germanicis Imperatoribus dicendum, quod ullo unquam tempore illi omnia Germanica prædia possederint; illaque post instar gratiarum distribuerint, & militibus, landsassiiis, & ipsis Ducibus territorialibus, quales divitias non habuerunt, quibus tamen opus fuisset, si Principum bona vere dici deberent Cæsaris gratiæ. Nostræ vero opinioni se confirmare videtur, quod in responso habet FRANZKIUS apud STRUVIUM c. 14. §. 29. in verb. *Das es dem Teutschen Herkommen gemäß, daß Reichs-Fürsten, wenn sie ihre Aemter versehen, oder etwas aufs Land nehmen wolten, Kayserlichen Consens auszubringen, nicht vor nöthig erachteten.* Qui consensus Imperatoris tamen requireretur, si principum domanialia essent Cæsaris gratiæ, cum tamen notum, quod tantum urgeatur ordinum consensus ad illorum validam alienationem, quia illorum, quid hic fiat, interest maxime.

§. VI.

Sunt igitur Domanialia, quæ jure Imperii superiori concessa & Principis dignitati consecrata & unita sunt, quæ deputata ad vivere Principum, seu patrimonium populi est, cujus fructus destinati sunt, ad sustinenda Reipublicæ aut Principis dignitatis onera juxta HVG. GROT. L. 2. de Jur. pac. & belli. cap. 6 n. 11. quæ nulli subjeeta, nisi Principi, ejusque Principatui MENCHIVS Conf. 426. n. 7. Hic etiam referenda sunt ad domania,

mania, quando res solita infeudari, redeat ad Principem, & uniatum cum aliis rebus domanialibus. Talis enim res incorporata non amplius dicitur consueta infeudari, sed quia ad Principem devoluta, & aliis non iterum concessa, sed relicta, dicitur Domanium, eo, quod ab ipso Principe domanio incorporata sit: Nam nihil interest, utrum domanialia sint primaria, an vero juris accessorii, quia Princeps terram aliquam domanialem facere potest. *arg. L. 8. ibi: divorum retro Principum sanctionibus limiti deputatos fundos patrimoniales C. de fundis patrimonialibus L. ult. ibi: seu quolibet titulo res fuerit fiscalis C. de petit. honor. sublat. L. ult. ibi loca ad sacrum dominium pertinentia.* ROSENTHAL *de feud. cap. 4. concl. 34.* siquidem augmentum domanii & accessorium secundum naturam principalis judicandum *in l. 18. §. 1. ff. de pignorat. action.* CLAVD. SEYSEL *in spec. feudor. in tit. qui feudum dare possint. p. 126.*

§. VII.

Demonstrato patrimonio Principis tam publico quam privato, juxta thema nostrum est inquirendum, quænam bona ex patrimonio Principis ita valide alienari vel donari possunt, ut ab ejus successore sive sit filius, sive agnatus revocari nequeant. Privatarum igitur rerum & earum fiscalium, quæ pleno jure ad Principem devolvuntur, ut sunt fructus jurisdictionis domaniorum, & omnium aliorum reddituum regaliæ, & quæ ex perduellium vel sine hærede defunctorum bonis, adeum devolvuntur, bonorum indignorum, vectigalium, & tributorum redditus alienationem & donationem validam esse, nullum dubium remanet. Miserrima

ma enim alias effret conditio Principum, si nec inter vi-
 vos donare, nec in testamento legare, nec de rebus suis
 disponere possent, cum tamen quilibet privatus rei suae
 sit moderator & arbiter. *L. 14. C. de contrab. emt.* Prin-
 cipibus vero potestas & major libertas competit in do-
 nando, vel alio modo alienando quam privatis. *arg. L.*
26. C. de don. inter virum & uxorem. Principes enim in
 territoriis suis quoad administrationem & alienationem
 omnia in sua potestate habent *c. 21. caus. 23. quest. 8. L.*
9. ff. de lege Rhodia & l. 3. post pr. C. de quadrienn. prae-
scripti. Hinc etiam contractus Principum vim legis ha-
 bere dicuntur *d. l. 26. C. de donat. inter virum & uxorem.*
 Eo enim ipso, quo sunt in patrimonio Principis subji-
 ciuntur horum commercio, quia in hoc litera eorum
 characteristica residet. Quamvis vero Principes in
 contractibus suis ut privati spectentur, eos tamen pri-
 vatorum juri, uti juri Romano non subesse, quia cum
 imperantis conditio simul in iis concurrat, nullam le-
 gum humanarum, sed tantum divinarum in dijudican-
 dis eorum actionibus autoritatem esse, inde consequi-
 tur. Plane sicuti Imperatorem propter affectiones
 summi Imperii etiam tum, quando contrahit, legibus
 humanis solutum esse; ita itidem ex eadem ratione de
 Statibus imperii asserendum erit, de quibus tritum illud
 invaluit, plus valere status in Territoriis suis, quam Im-
 peratorem in imperio, & quamvis Principes imperii
 summis Tribunalibus subjecti, quorum iudices ex prae-
 scripto juris communis etiam romani judicant, exinde
 tamen non sequitur, quod moralitas contractuum vel
 pactorum à Principe initorum ex jure Romano metien-
 da

B

da

da sit, sed potius dicendum de validitate & invaliditate contractus, super quo controversia forte exorta, & ad judicia imperii delata, ex propriis principiis, jure videlicet naturali vel Germanico inprimis publico judicandum & si de ea legitime constiterit, principem pacifentem vel ad servandum pactum cogendum, vel ab obligatione absolvendum esse.

§. VIII.

Verum illarum rerum fiscalium, quæ in dominio sunt, vel quæ in patrimonio principatus & reipublicæ, alienatio vel donatio principi non est licita & permessa, hinc obligatio, quæ ex istiusmodi alienatione erit alleganda, ne quidem aliqua rescissione opus habet, cum ipso jure sit nulla, quæ sententia communi Doctorum schola approbata HVG. GROTIUS *Lib. 2. de jure belli & pacis cap. 6. n. 11.* PUFFENDORF *de Jur. Nat. & Gent. L. 8. C. 5. §. 11.* CUVIAC *in cap. intellect. 33. X. de jurejurando, ubi hanc regulam generalem omnium regnorum cum ipsis regnis natam & quasi jus gentium esse ait CLAPMAR de arcanis rerumpublicar. L. 5. cap. 12.* ubi hanc communem Jurisconsultorum sententiam esse dicit PRUCKMAN *in §. solita potestas cap. 4. membr. 2. eff. 7. n. 52.* ROSENTHAL *de feud. p. 3. concl. 21. n. 5.* Rationes urgentissimæ consistunt in sequentibus. Prima, quod nemo possit alienare cum effectu, nisi sit dominus, *tot. Tit. C. de rebus alienis non alienandis.* Satis enim absurdum esset & irrationabile, rem quam quis suis bonis pure non possidet, ad alios posse transferre *per reg. l. fin. §. 2. vers. quia satis absurdum. C. commun. de legat.* Jam vero rei domanialis in veritate Princeps dominus non est, sed quasi dominus, &
res

domanialia vero sunt ipsius dignitati propria, & ideo Princeps tantum administrator domanii est, non dominus. WESENB. *Conf.* 148. n. 194. ideoque domanialia inseparabilia sunt ab ipsa re scilicet Republica cui semel addicta sunt, sed cum hac qualitate transiverunt in principem alienatorem, administratoribus vero administrandi potestas permissa est non alienandi *L. 28. §. 2. de pact. l. 1. §. 1. ff. de off. procur. caes.* Princeps autem constitutus ad hoc, non ut diminuatur, rem & alienet, sed ut bene administret & custodiat, ANTON. FABER *in rational. ad l. 37. ff. de pact.* neque jus Reipublicæ factionibus mutari potest *l. 2. §. 8. ff. de adminstr. rerum ad civitatem pertinentium. l. 13. C. de test. ordinandis.* Quemadmodum igitur viro prohibita est alienatio rerum dotalium, licet dominus censeatur, & patri alienatio & oppignoratio bonorum adventiorum liberorum interdicta, ita etiam Principi alienatio rerum domanialium, quæ in patrimonio Reipublicæ sunt, & separato existunt à privato patrimonio Principis interdicta LUCAS DE PENNA *in l. 7. C. de omni agr. desert. Lib. 2. n. 8.* quin immo si testari non possit de domanialibus, quod est favorabile & pium, quanto minus donare s. alienare potest per contractum, qui non est ita favorabilis juxta NÆVIT. *conf.* 12. n. 14. quia principatus fuerunt introducti de jure gentium non solum ipsis, qui tunc aderant, sed & pro eorum posteris, quibus male provisum esset, si liceret unicuique Principi pro tempore alienare jura principatus: siquidem præsentium tantum rerum non etiam post mortem gerendarum administrationem habet. *C. 2. X. de donat.*

§. X.

S. X.

Secunda ratio defumitur à Papa, cui non licet prædium ecclesiæ alienare aliquo modo pro necessitate, nec in usumfructum rura dare, ita ut venditor honorem perdat, qui subscripserit, anatema sit, cum eo, qui dedit vel recepit, nisi restituantur, ut habetur *in C. non liceat PAPÆ 20. Caus. 12. qu. 2.* Exinde etiam inferitur, quod nec Principi illud in suo principatu erit licitum, quia non videtur Rex sive Princeps majorem potestatem habere in bonis domanialibus, quam Papa, qui habet plenitudinem potestatis in bonis ecclesiæ Romanæ LVCAS DE PENNA *in d. l. n. 20.* sicuti etiam Episcoporum, Ducum, & Principum autoritas & potestas æquiparantur, & quod de uno decisum, etiam de altero intelligendum. WESENB. *cons. 194. n. 20.* Episcopus autem non potest donare rem ecclesiæ immobilem, ne quidem sub occasione beneficii collati, adeoque nec remuneratoriam donationem facere potest de immobilibus *Text. C. unico ibi, nihilque de prædiis ipsarum caus. 10. qu. 3.* BRVNNEM. *in L. 4. C. de sacrosancta ecclesia.* sed omnis alienatio ab eodem debet legitime revocari *C. 9. de donat. C. si quis Presbyterorum 6. X. de rebus ecclesiæ non alienandis;* ita & Princeps ipse aut successor potest & debet talem alienationem revocare. LVCAS DE PENNA *in d. l. n. 14.* quia neque Prælati neque Princeps suo nomine aut ut privatæ personæ revocant, sed nomine officii: Cum vero ipse alienator debeat revocare & possit, multo magis poterit successor, qui nihil contraxit, quia alienatio & contractus est invalidus, aut forte inofficiosus, quo in casu ipsi heredi contra fa-

Etum defuncti venire permissum. C. 4. X. de rebus ec-
 clesie alienandis vel non. § C. 2. X. de precariis. l. 7. C. de
 agric. l. 38. ff. de soluto matrim. PINEL ad l. 1. C. de bonis
 p. 3. n. 83. JAC. ST. GEORG de feud. §. princeps quest. an
 princeps obligetur, SCHRADER in tr. de feud. p. 4. c. l. n.
 21. & ita ejusmodi bona revocare, & camerae redin-
 tegrare valent. TIRAQUEL. de retract. lig. §. 26. gloss. 2.
 n. 6. in tantum, ut si alienatio titulo oneroso facta, pos-
 sessor absque refusione pretii ad restitutionem obliga-
 tus sit. p. L. 2. C. ne res dom. arg. l. 23. C. de R. V. nec hoc
 casu potest dici fraudatus, qui cum Principe contraxit,
 quia scivit vel scire debuit, juris autoritate talem con-
 tractum improbari, & legem jam positam super con-
 dictionibus ejusmodi contractuum arg. l. qui fundum
 §. servus ff. pro emtore. Immo possessor cum exceptio-
 ne præscriptionis se tueri non potest l. 1. §. 3. C. ne rei
 dom. vel simpl. vind. temp. præsc. submoveat. l. ult. C. de
 fundis patrimonial. arg. l. ult. C. de fund. Limitroph. quod
 multo magis in successoribus principatus obtinet, qui
 cum non potuerint, vivo antecessore agere, adversus
 eos nec potuit currere præscriptio p. L. 1. §. f. C. de an-
 nal. Except. STRYCK. de jur. Princ. Imp. allodiali. C. 2. n.
 28. Vol. 1. Hall. add. COCCEJI in Fur. Controv. ad Tit. ff.
 de jure fisci p. 744. §. seqq. Nisi forte sit præscriptio
 immemorialis C. super quibusdam 36. §. præ. X. de verb.
 signif. RECESS. IMPER. de ann. 1648. §. Wenn auch ein
 ausgezogener &c. in verbo über Menschen Gedenden,
 vide latet MYLER. in nomol. c. 17. 18. per tot. §. in tract.
 de Princip. §. Statib. Imp. l. 1. c. 33. per tot. §. 10. 11. Quan-
 vis prædicta limitatio frustranea videatur; si enim ini-
 ti

tii memoria in contrarium non extat, possessor non tam ab immemoriali possessione rei domanialis tutus est, sed ideo, quia fiscus qualitatem domanialem non probavit, & quia alia, quam præsentis possessionis, non domanialis memoria non extat.

§. XI.

Tertia ratio prohibitionis defumta est à pacto, quod Principes in ingressu Principatus sui repromittere debeant, honorem & jura principatus illibata se servaturos, & nihil de territorio ejusque bonis in corporatis se separaturos. Jam vero si tale pactum inter Principes & proceres initio gubernationis interponitur, certe id servandum est; Nihil enim est, quod luce clariore præfulgeat in Principe, quam recta fides & constantia conventorum. ROLAND à VALLE *Vol. 3. consil. 13. n. 53.* CRAVETTA *consil. 592. n. 55.* GAIL. *Lib. 2. obs. 55. n. 4.* sic etiam Princeps eos contractus & conventiones vel Statuta servare tenetur, quæ eidem postea subjiciuntur, *wenn sie ins Regiment treten.* Quando autem pacta & promissiones cum juris communis prohibitione concurrant, tunc extra omne dubium erit, quod tale pactum impediatur translationem domini, uti in præsentis casu. MENOCH. *l. 9. conf. 815. n. 56.* Nam vel sola legis prohibitio domini translationem, impedit. *l. 10. in pr. ff. de curat. & furios. L. 5. C. de LL.* & si concurrat prohibitio facta ab homine cum prohibitione legis, tunc etiam locum habet in casibus aliis permissis. *l. 2. de usuc. pr. emtore Novell. 120. c. 9. ibidem: nisi sub hac conditione, possessiones aliqui eis dederint, ut nullo modo has alienent, hinc & Princeps, qui promisit*

promisit se non alienaturum, ne quidem in casu alias permisso alienare potest, MENOCH. *d. conf.* 426. n. 31. Cardinal MANTICA *tr. de tacitis & ambiguis convent. lib.* 25. *tit. 5. n. 4.*

§. XII.

Ejusmodi alienationes etiam ob prohibitionem publicam & contra pacta familiarum in præjudicium successoris ipso jure invalidæ & nullæ sunt, nam pacta familiarum illustrium inter Principes & comites Imperii in Germania usitata & recepta sunt, vigore quorum nemo sua bona ab avo forte accepta, neque testamento neque ulla alia ratione alienare potest extra familiam, quod omnibus viribus sustinendum est juxta tradita à GAILIO *Lib. 2. obs.* 126. n. 9. & *obs.* 127. n. 2. & 8. CASIVS *lib. 2. conf.* 1 *per tot.* ROSENTHAL *de feud. c.* 7. *conclus.* 25. n. 22. adeo ut filius etiam virtute talis vi pacti familiaris de non alienando, alienata à patre revocare possit. *p. L. 96. §. 3. de Legar. 2. BOER dec.* 12. n. 4.

§. XIII.

Quarta ratio consistit in eo, quod alienatio domanialium sine consensu ordinum seu procerum non possit valide procedere, sed horum consensus partim ex pactis partim ex jure communi requiratur pro forma ad hanc alienationem, deficiente vero hoc consensu actus alienationis ipso jure nullus erit. Omissio enim formæ etiam in minimo totum vitiat. Jam vero in imperio Romano notum, quod Princeps res arduas expedire non debeat, nisi ex consilio procerum. *arg. C. 1. de rebus ecclesie non alienandis in 6to.* SICHARDVS *conf. feud.* 6. n. 29. 30. *seq.* MENOCH *d. conf.* 426. n. 28. FRI-

DER.

DER. PRVCKMANN *in rr. de regal. §. soluta potestas c. 3. n. 7.* Ex eodem fundamento colligit STVCKIVS *conf. 26. n. 48.* quod facta majoris momenti infcisi ordinibus provinciæ nec obligent rempublicam neque successorem, idque exemplo Ducatus Brunsvicensis, quod urget *n. 187.* Eundem ordinum consensum in obligatione rerum majoris momenti necessariû esse dicit L. B. de LYNCKER *dec. 717.* Hinc si ipse Princeps quid faciat isto juris ordine prætermisso, non præsumitur id juste facere posse, nisi doceatur WESENB. *Lib. 1. conf. 48. n. 45.* Præsertim si formæ aliqua soleannitas de jure gentium requiratur, ut hic in alienatione partium imperii consensus ordinum sive Procerum, qui ideo necessariû, ne alienatio domanialium tendat in præjudicium subditorum, qui aliàs tenerentur Principi & domino immediato domanialium servire, & utique præstare subventiones & collectas in casibus concessis, & sic efficerentur Vasalli duorum, cum primo essent solius Principis, servire autem duobus magni est præjudicii, utilius porro est & dignius potestati Principis, quam minori & debili subjici. MENOCH. *d. conf. 426. n. 10. 22.* Præsertim quod subditi inferiorum dominorum durius interdum ab iis habeantur, & tractari soleant, plerumque quam domaniales, ut pluribus deducit NÆVIZ *conf. n. 102.* THOMING. *conf. 32. n. 33.* Sicuti vero Princeps non potest præjudicium inferre Vasallo in bonis v. g. auferendo ei feudum sine culpa, multo minus in ejus persona, quæ rebus dignior, eam subjiciendo alterius servituti. Cum enim Princeps suam acceperit potestatem à populo, non poterit eam populo non consentien-

te vel in solidum vel ex parte in alium conferre, præfertim dignitate, nobilitate & potentia minorem. ANTON. GABRIEL *in com. concl. Lib. 3. tit. de jure quæſito non tollendo concl. 8. n. 15.* Quod vero ejusmodi alienatio in præjudicium certum, ac evidens damnum non solum statuum seu procerum, sed & ſubditorum tendat, extra dubium eſt, quia diminutis redditibus bonorum domanialium, quæ pro vita Principis & ſuſtentanda republica inventa ſunt, coguntur Principes ad bona ſubditorum calcata juſticia extendere manus, & tanto plus alii ſubditi præfertim diiiores gravantur, quibus collectæ ſeu tributa majora imponuntur, & ſic uni aufertur, alteri datur contra *l. 54. §. 1. ff. de furtis. NÆVIZ d. conf. 12. n. 64.*

§. XIV.

Ex prædictis alia quæſtio ex ſurgit: An filius ſucceſſor donationem immodicam in domanialibus à patre miniſtro ſuo propter bene merita quidem factam, ſed quæ tendit in maximum principatus præjudicium revocare poſſit? Multi hanc quæſtionem negative decidunt, putantes, quod filii ſucceſſores in principatu donationes, quæ à parentibus miniſtris bene meritis & fidelibus in remunerationem officiorum factæ, ratas debeant habere. JOHANN OTTO TABOR *in rr. de oblig. ſucceſſ. in offic. C. 5. per tot. REINCK. de regim. ſecular. & eccleſiaſt. Lib. I. claſſ. 3. c. 10. per tot. MATHÆVS CYRVIVS de Pactis Lib. I. c. 24. n. 42. ſeqq. c. i. X. de donat.* quoniam beneficium à Principe conſeſſum debeat manere *per cap. decet eſſe 16. de R. I. in 6to.* Unde inferunt Doctores Principem non poſſe ne quidem de plenitudine

dine potestatis suæ facta revocare, aut primævæ investituræ contravenire, vel Vafallos feudo ab antecessore concessio privare JVL. CLAR. §. *feudum qu. 59* REINCKING d. l. n. 43. ibique citati. Defenditur vero illorum opinio sequentibus rationibus: (I) Quod quilibet rei suæ sit moderator & arbiter: (II) quod major libertas Principibus esse debeat in donando quam privatis. *L. 34. pr. C. de donat. l. 2. §. ult. C. de quadr. præscript.* (III) quod ea, quæ in aliorum donationibus requiruntur, non observentur in donationibus Principum *per l. penult. de donat. inter virum & uxor: & (IV) Ad impugnandam alienationem Principis quadriennium tantum concessum, l. 2. §. 3. de quadr. præscript.* Jam (V) Principem ex causa justa rem privati alicujus posse auferre & in alterum transferre *l. II. in pr. ff. de evict. l. 15. §. 2. ff. de R. V.* Hinc etiam (VI) contractus Principum vim legis habere dicuntur, præsertim (VII) si donatio sit facta propter merita, quia propter remunerationem receditur à regulis juris per ea, quæ copiose adducit VASQY. *p. 1. controuv. Lib. 1. c. 4. n. 1.* quo casu (VIII) donatio si minimi pretii sit in domanialibus, etiam absque omnibus solennitatibus subsistat, quas persona & præsentia Principis omnes supplere dicitur *in L. 19. C. de testamentis* Præsertim (IX) quod successor in principatu sit hæres patris & concedentis, qui factum defuncti præstare debet, nam ad præstandum factum defuncti non tantum privatus quilibet hæres tenetur, sed etiam in principatu successor prædecessoris factum custodire debet, inprimis qui jure sanguinis succedit *per l. digna vox 4. ibi: quod nobis licere non patimur*

C. de legibus, in specie, si (X) donatio à domino alienatore sub clausula: ex certa scientia pro se hæredibus & successoribus facta, cujus clausulæ hæc vis est, ut, quod ex certa scientia se fecisse dicit Princeps, censeatur fecisse ex plenitudine potestatis, *arg. L. 57. §. 1. ff. de rit. nuptiar.* quæ etiam tollit allegationem vitii subreptionis, præsertim (XI) si donationi sit addita, quod sit facta proprio motu, vel (XII) cum additamento, *bey Fürstl. Würden und wahren Worten*, quæ promissio comparatur juramento, præprimis si (XIII) donatio facta sit ex necessitate. Necessitas enim legi non subiacet, & ex illicito licitum facit, nec non dispositionem juris communis suspendit.

§. XV.

Nobis vero, non obstantibus istis plausiblebus & in superficie multum apparentibus ratiociniis, contraria sententiâ placet, non solum propter jam allatas rationes in §§. præcedentibus, sed etiam ex adhuc recensendis argumentis: (I) Quod respectus Principis per ejusmodi donationes immodicæ magis magisque lædatur, ideoque tanquam inofficiosæ & immodicæ per facile revocari possint *arg. 1. C. de inoffic. donat.* Et si enim (II) liberalitas non minima sit inter regias virtutes, quæ Principi laudem & amorem conciliant, *nov. 7. c. 2. §. 1. si nimius &c.* Illa tamen, ut cum selectu & modo fiat necesse est. Quodsi non factum, Princeps illæsa conscientia revocare potest, *per cap. fraternit. X. de donat. cap. intellect. ubi canonistæ X. de jurejurando JOH. à SANDE de prohibet. rerum alien. C. 6. X. 16. ENENCKEL de privilegiis Lib. 3. C. II. n. 41. & nimias magnatum largitio-*

gitiones tanquam inofficinas vel ab ipsis Principibus vel à successoribus sublatas & retractas fuisse, compluribus ex antiquitate pariter & recentiore historia exemplis deducit MYLERVS in *nomol. c. 16. n. 2. seq.* ARNISEVS de *jure majestatis Lib. 1. c. 7. n. 8.* THOLOSSANVS *Lib. 1. de rep. c. 20.* HVGO GROTIVS de *Jure belli & pac. Lib. 2. c. 14. n. 12.* Etiamfi (III) donationes domanialium non uno sed diverso tempore sint factæ. Primæ enim donationes non debent distrahi ab ultimis, quia Camera est quid individuum, & unitas causæ efficientis concernit actus omnes suos. ALEX. TRENTAC. *var. resol. 3. 1. de donat. res. 4. n. 5.* LVCAS de PENNA in *l. 2. C. de omni ag. deservio.* Præsertim (IV) quod aulici ministri Principem sub prætextu magnorum reddituum cameræ ad ejusmodi donationes commovere sciant, quamvis in veritate multo minores sint. Hisce præsuppositis in hujusmodi contractibus deficere videntur tres isti comites: Consensus, Justitia, & Aequitas naturalis, quibus deficientibus, quicquid agitur, circumventio magis, quam conventio nuncupatur, quod summe notandum esse censemus, inquit sæpe laudatus Dn. MYLERVS in *tr. d. c. 15. n. 1.* contra hosce aulo-politicos, qui primates apud Principem ita constringunt, ut non concedenda tribuat, & ob id principatum ejus magis donationibus, monopolliis, aliisque artibus de populando immensos patrimonii redditus comparaverunt. Contra hosce aucupatores Principem successorem optimo jure repetundarum agere, & elargita revocare posse & debere censemus *p. l. 1. ff. ad L. Ful. repetundar. l. 1. C. de pet. bon. subl.* Quæ omnia fluunt (V) ex thesi supra

fatis comprobata, bona ejusmodi domanialia sive Cameralia non esse in bonis Principum, sed in patrimonio Ducatus, & immo penes dignitatem principatus domanii proprietatem remanere, quod ipsum hodie usitatum Imperii Romani stylum arguere refert REINCKING, idcirco docent Doctores, Principem eorum dominum non esse sed administratorem. WESENB. *conf.* 148. n. 194. DÖRING in *Biblioth. Jurisconf. verb. Administrator* p. 603. BARTHEL de la CÆSAS in *questione: Utrum reges & Principes jure aliquo & salva conscientia cives & subditos à regia corona alienare possint.* Jam vero (VI) usufructuarius ejusmodi bona alienare non potest, sed solummodo ad suum usum conservare l. 9. de usufr. & ibi Doctores, immo nec ipsum usufructum in alium transferre potest. §. 3. *J. de usufr. L. 66 ff. de jure dotium.* nec, si id fiet, cum magno territorii sui præjudicio ob superius allegatas rationes, hujus quidem exercitium, quod alias quidem usufructuarius alteri cedere potest, sed nec ultra vitam suam l. 8. §. f. C. de peric. & comm. rei vendit. & tradit. l. 12. & 38. ff. de usufruct. SCHÜZ. *Exerc. Jur. 6. Th. 23.* ideoque si alienatio domanialium in perniciem Reipublicæ facta, ista invalida immo & ipso jure nulla est. HUGO GROTIUS *Lib. 2. de Jur. belli & pac. c. 12. §. 4.* ad quod (VII) hoc addendum, si quo casu contractus incipiat vergere non ad damnum modo aliquod, sed ad perniciem publicam, ita ut ab initio contractus in extensione ad illum casum censendus fuisset injustus & illicitus, tum non tam revocari eum, quam non ultra obligare, quasi factum non sub conditione, sine qua juste fieri non potuit. CASP. ZIEGLER
de

de jur. majest. diff. 1. aph. ult. quo in casu (VIII) non valet alienatio s. donatio, etiamsi juramento confirmata *cap. 33. X. de jurejurando.* Vergit enim tale juramentum in perniciem publicam, unde non est obligatorium, utpote comite justitia destitutum, *cap. cum contingat X. de jurejurando c. 2. de pact. in 6to SETSERVS de jurament. Lib. 2. c. 10. per tot.* Juramentum enim non debet esse vinculum iniquitatis *C. 10. X. de jurejurando.* Plures rationes demonstrantur in resolutione argumentorum in contrarium adductorum.

§. XVI.

Opposita ut nunc resolvantur argumenta, quæ habentur supra in §. 14. hujus dissertationis ad primum resp. limitando, nisi hæc potestas à jure sit limitata & restricta, vel aliud placuerit inter contrahentes. Ad secundum resp. quod omnino major esse debeat principum liberalitas, si donent scilicet sua, non si donent aliena, sive ad alterius jus pertinentia, præsertim si pertineant ad jus reipublicæ. Nam tunc multo remotior esse debet Princeps ab hujusmodi facultate sive licentia donandi, quam sit quilibet privatus. Quo enim quisque in excellentiori gradu constitutus, eo magis ad virtutem colendam tenetur, sicque eo magis ad contrarium, qualis est injuria impeditus esse debet. FERDINAND. VASQ. *in præf. Lib. I. de progress. success. n. 19.* Ad tertium resp. quod in donationibus Principum non requirantur, quæ in donationibus privatorum observantur, illa omnia ex eo fluunt, quod Princeps solutus sit legibus scilicet mere positivis & civilibus, sed legibus juris gentium & pactis Principem

pem minime esse solutum plerique tradunt *VASQ. Lib. 1. controv. C. 26. n. 16.* ubi testatur, hanc esse communem opinionem, ideo in donandis domanialibus tanquam re aliena minor principi libertas esse debet, quam privatis, quia major Principis debet esse justitia, quam privati, *GAIL. 2. obs. 56 n. 12.* Ad quartum resp. totus titulus *de quadrien. presc.* loquitur de bonis vacantibus, atque adeo de talibus bonis, quæ ad fiscum ita devolvuntur, ut sint in patrimonio Principis, quæ patrimonialia jure censentur, ac ad ærarium Principis privatum non vero publicum pertinent, atque de bonis vacantibus fisco nondum incorporatis allegatarum legum sermo tantum est. Ad quintum resp. negando, quia Princeps à Deo jurisdictionem habet, & Deus non dedit ipsi neque Petro nec ejus successoribus licentiam peccandi, ideo contrarium receptum est, ut sine causa jus tertio adimere non possit etiam ex plenitudine potestatis. *GAIL. 2. obs. 56. n. 6.* sive dominium aut jus alter habeat jure gentium sive jure civili. Cum dominium etiam medio juris civilis acquisitum sit de jure gentium, similiter etiam ad allegatam *l. 15. ff. de R. V.* respondendum. Et si jus tertio auferre possent, non tamen possent jus alteri ex suo contractu quaesitum auferre, quia in contractibus cessat plenitudo potestatis *DECIVS conf. 410. n. 22.*

§. XVII.

Ad sextum resp. hoc est de contractu perfecto & licito non prohibito intelligendum, quando scilicet observantur ea, quæ jus naturale & gentium requirit, quia verba in dubio intelligenda sunt cum effectu *l. 1.*

§. Hæc

§ *Hec autem verba ff. quod quis juris in alterum.* Ad septimum resp. Et si adlit justa causa scilicet meritorum remuneratio, tamen hoc non aliter locum haberet, nisi Princeps aliter remunerare non possit, quod prius probandum, si enim hoc in casu standum esset assertioni donantis, semper posset eludi prohibitio legis, attestante donatore à donatario decepto, merita prædecessisse, atque adeo fraus solet præsumi, cum tamen neque ex causa pacis Princeps alicui jus suum auferre possit, nisi quando aliter pax nullo modo haberi potest. MENOCH. *conf. 426. n. 14. seqq.* NÆVIZ *d. conf. 12. n. 92.* & quidem ita, ut possessori pretium restituatur *L. 13. §. 51. constat ff. commun. prædior. p. l. 2. C. pro quibus causis servi pro præmio libertatem accipiant.* Ad 8vum resp. quamvis de minima re, quæ non infert grave præjudicium principatui, Principem disponere posse nonnulli statuunt; non tamen id fit propterea, quia jure facit Princeps rem minimam alienando. Nam quod meum non est, ejus nec exiguam partem alienare mihi fas est. Et eadem ratio totius quæ partis, sed quia excusatus peccat, rem minimam alienando, quam si magnam in grave principatus præjudicium alienaret, & quia in rebus modicis facilius, quam in magnis consensus vel populi vel procerum ex scientia & silentio præsumitur. HUGO GROTIUS *de jur. belli & pac. Lib. 2. c. 6. n. 11.* Ad 9num resp. Hoc est intelligendum de contractibus, qui consensum, justitiam, æquitatemque naturalem comites habuerunt. NÆVIZ *d. conf. 12. n. 30.* Nemo vero potest imponere legem successoris dignitatis vel officii, vel imperii, ratio, quia par in parem non habet imperium,

D

ideo

ideo lex Principis non ligat successorem, aliàs si contractus est invalidus, aut forte inofficiosus, heredi etiam contravenire permiffum, uti probatum in §vo 15. nostræ differtationis.

§. XVIII.

Ad Iomum resp. ista clausula nullum effectum habet, quando Princeps sine causæ cognitione & parte non citata procedit, præprimis si tendat in præjudicium tertii, sed error, qui est in principali obligatione, potest etiam in hac clausula esse. Hinc venit, quod neque prædicta, nec clausula proprio motu, vitium subreptionis tollat, nec alios effectus habeat, quando agitur de præjudicio tertii ROLAND à VALLE *Vol. 3. conf. 7. n. 114. NEVIZ d. conf. n. 145.* quando enim Princeps non habet liberam de re aliqua disponendi facultatem, prædictæ clausulæ vitium subreptionis non tollunt, neque inducunt dispensationem in casibus prohibitis aut defectibus rei. ANTON. GABRIEL *de clausul. concl. 2. n. 22. GEMINIANVS in C. si motu proprio 23. n. 5. de Præbendis & dignitat. in 610.* Ad Iimum resp. de hoc varie adhuc disputatur, & distinguitur, immo si donatio mediante jura mento de non revocando fit facta, tamen tanquam illicitum non erit servandum, uti demonstratur in §vo 15. nostræ differtationis, quia hoc in casu prohibitio legis fundata est principaliter super bono publico, contra quod juramentum in contrarium non est obligatorium. VRANIVS *in cap. cum contingat X. de jurejurando.* Pactis siquidem & juramentis juri publico derogari non potest. *L. Jus Publicum ff. de pact.* Ad 12mum resp. quod donationes ex necessitate non fiant.
Donari

Donari enim videtur, quod nullo jure cogente atque ita ex nulla necessitate conceditur. *L. 82. ff. de regul. jur. § 1. 29. ff. de donat.* atque ideo propter nullam etiam aliam causam fit donatio proprie, quam ut donator liberalitatem & munificentiam exerceat. *l. 1. in pr. ff. de donat.* Quin immo si summa ac stringens fuisset necessitas, non potuit tamen cum aliquorum tantum subditorum præjudicio alienatio domanialium fieri, sed omnium expensis & labore ac collectis provideri *VASQ. Lib. 1. de success. resol. §. 3. n. 21.* Quum etiam juris indubitati sit, quod casus necessitatis omnino sit probandus, quia nec Principi de tali casu, qui vergere potest in præjudicium tertii, credi debet, multo minus privato alleganti necessitatem.

§. XIX.

Licet vero ex hæcenus deductis satis evincatur, quod bona domanialia alienari non possint, exinde tamen non sequitur, quod Princeps revocans bona domanialia ab antecessore alienata vel via facti vel per nudo rescriptum sine causæ cognitione istorum possessorum possit à possessione dejicere, quia rescripta ad jus commune reducenda. *GAIL. 1. obs. 33. n. 6.* nec extendi debent ad ea, quæ facere Princeps haud potest nisi ex potestate absoluta, quoniam rescripto nudo Princeps non videtur alicui possessionem auferre velle. *GAIL. 2. obs. 76. n. 9.* Princeps enim bonus à bono patre nihil differt, & est communis patriæ & omnium pater, ideoque subditos suos diligere ac tueri debet, & quicquid facit, juste facere præsumitur, & semper fortissima pro eo militat præsumtio, donec contrarium probetur. Huic vero

verò maxime contrarium erit, vel via facti vel vi plenitudinis potestatis durch einen **Wachtspruch** alicui possessionem auferre, quia ista plenitudo potestatis manifeste fines iusti imperii excedit, & jure naturæ prohibita, cujus intuitu, Princeps ipse privatus est, nec illud immutare potest. *S. penult. Inst. de jure nat. Gent. & Civil.* Vix enim est, ut in Principe legitimo dari possit plenitudo potestatis, quæ quicquam differat, aut distet ab ordinaria potestate. ZIEGLER *de jur. majest. Lib. 1. c. 4. n. 13.* & ab eo allegati VASQ. & FRANCK.

§. XX.

Equidem statuunt nonnulli, quod nec Princeps litigare debeat depossessionatus in his, quæ ad domanium pertinent, inter quos sunt RENAT. CHOPPIN. *Lib. 3. de Dom. Franc. t. 10.* & POPONIVS *Lib. 5. Arrest. t. 1. arrest. 9.* ex ratione, cum bona illa alienari non possint, adeoque id, quod nullum est, effectum nullum parere nec domini possit nec possessionis, quippe nec ope exceptionis defendi ac retineri queat. P. COSTA *ad l. 26. ff. de donat. inter virum & uxorem.* Cum vero possideri illa nisi à Principe non possint, cessare ea videntur, quæ de commodo possessionis obvertuntur, veluti quod possessor titulum edere non teneatur, quin potius edere illum tenebitur, sub poena transferendæ possessionis eo quod jus ei resistat ROBERT LANCELOT. *p. 2. de attent. lit. pend. decl. 4. n. 34. seqq.* COTHMANN *resp. 55. n. 75. usque 95.* MEVIVS *p. 1. dec. 102. n. 12. & 3. dec. 205. n. 8.* Sed satis est, quod domanialia ad Principem pertineant, & sententia facto declarata sit, nec tollitur per hoc defensio, ubi nulla subest. CHRISTIN. *Vol. 1. dec.*

dec. 88. ubi ita in suprema Curia Mechliensi iudicatum esse ait, daß ein Gut ohne weitere Erkänntniß eingezo- gen, und anderwärts ausgethan worden.

§. XXI.

Sed huic opinioni non adstipulamur, præprimis si possessor longo tempore fuit in quietâ possessione domanialis, cum eo ipso, quod possidet, jus suum in possessorio pro se habeat, quo de facto & inauditus non est privandus. sive iuste sive iniuste possideat. *L. f. D. de acquirend. poss. l. f. C. de R. V.* sed plus juris habet quolibet alio eo ipso quod possidet. *l. 2. ff. uti possidetis*, nec titulum edere tenetur possessor, quia hoc commodum possessionis est, *l. 2. C. de probationibus l. f. C. de R. V.* cum ne quidem in reservatis Principis, qui ultra memoriam possidet, modo habilis sit ad ea possidenda, titulus edendus sit. *THESAUR. p. 2. qu. 27.* sed tunc demum Vasallus titulum edere domino debet, quando super directo dominio, jure, aut finibus rei feudalis quaestio erit, aliâ non *ROLAND. à VALLE p. 3. conf. 66. n. 21. seqq.* quia possessores in feudis antiquis iustam ignorantiae praesumptionem habent, adeo ut si Vasallus saltim triginta annos possederit, ab eo titulus exigi non possit. *SCHRADER p. 4. de feud.*

§. XXII.

Nec obstat allegatus *CHOPPINVS & PAPONIVS*, qui tantum scripsit de jure regni Franciæ, quorum tradita ad jura imperii vel principatum Germaniæ indistincte non veniunt applicanda, præprimis cum ipsimet testentur Doctoribus à se allegatis plerisque probari, privatum lite pendente in possessione tuendum esse,

esse, quamvis illis non assentiantur: sed pro unico fundamento habent jus regis sui, ipsimet vero adhibent limitationes: si summatim evidenter docere poterit, rem domanialem esse, & nisi maxima & æquissima ratio prævaleat. Quamvis PAPONIVS se tantum referat ad casum nunciati operis, ubi regia possessio confirmata fuerit, reservato damnum petenti petitorio. Uterque vero allegarunt præjudicium, ubi in dubio, an dominium Montagi ad fiscum regium an ad possessorem d'Alençon pertineret, regis apprehensa possessio cassata & comiti possessio ejus provisionaliter salvo regi petitorio restituta fuit.

§. XXIII.

Quod præjudicium nititur prægnantibus juris rationibus, cum & sæpius bona mensæ sive domanialia cum aliis, quæ à Principe profecta, vel ex bonis fiscalibus ipsi debentur, & bonis domanialibus nunquam incorporata sunt, confundantur, ideo quilibet iudex si de facto procedat, pro privato & spoliatore habetur. WESENB. p. 1. *conf. 1. n. 46.* MARBURG. p. 2. *conf. 10. n. 108.* ita, ut spoliatus restitui debeat, nec plus juris summo competit Principi, qui nec injustam possessionem ipso facto causa adhuc incognita alicui auferre potest. CARPZ. p. 3. *dec. 220. n. 16.* MENÖCH. *rec. poss. 8. n. 8.* hinc contra Principem subditus etiam in possessorio summariissimo omnino est defendendus, & in possessione manutenendus juxta WERNHER. *Tom. 2. p. 8. obs. 439. p. 416.* Ne igitur Princeps iudex fiat in propria causa debet constituere advocatum fisci, qui ut in aliis causis privatorum cum possessore domanialium ordine

ne

ne juris servato jura Principis ventilare & ad decisionem judicum peregrinorum submittere debet. *l. un. C. ne quis in sua caus.* ZIEGLER. *Concl. 12. Dic. §. 16.* idque evincitur ex jure fisci, qui in ejusmodi casibus fortius jus prætereendere nequit juxta *l. 7. C. de jure fisci l. 3. C. de bonis vacantibus*, adeoque titulum fisco edere possessor non debet. *L. 25. ff. de jure fisci*, quamvis instrumenta edere quis fisco debeat, in causis exemptionum. GAIL. *I. obs. 106. n. 11. Lex autem 2. §. 2. de jure fisci* non nisi in subsidium procedit, aliàs vero nec fiscus privilegiatus esse præsumitur, sed jure privatorum uti debet, nisi quid singulare probet; Quapropter in causis altiore indagine requirentibus fiscus ordinem juris servare & ipse tenetur, atque reo servari debent beneficia juris competentia, ita ut pendente judicio in sua possessione non turbetur. *L. 7. C. de jure fisci l. 5. C. de delationi. l. 2. C. de conveniendis fisci debitoribus.* MEVIUS p. 3. dec. 102. n. 6 7.

§. XXIII.

Si vero alienatio domanialium à prædecessore iuste & legitime, neque contra imperii formam celebrata, neque limites connexæ potestatis excedat, à successore principatus omnino servanda erit, neque à recta ratione hoc alienum esse putamus per ea, quæ egregie de hoc argumento ratiocinatur. HUGO GROTIUS. *de J. b. §. pac. Lib. 2. c. 14. §. 10. usque ad fin.* HUBERUS *de jur. civitat. Lib. 1. Sect. 9 c. 5. §. 53. §. 72.* notanter adversa, sed quæ facta (1) in utilitatem, commo- dum, usumque Reipublicæ. GROTIUS. *d. l. §. 11. 12. ibi: sed*
E
tum

tum ita obligatur successor, si antecessor probabilem habuerit rationem. PUFFENDORF *Lib. 8. c. 10. §. 8.* Trahunt huc regulas juris de in rem verso, unde enim commoda accepit principatus, inde etiam ut onera ferat par esse, eisdemque sententiæ plena manu se subscripserunt CARPZ. *decis. illust. 88. n. 13.* PEREGRIN. *de jure fisci Cap. ult. n. 22.* ita JOHANN à SANDE *de prohib. rerum alienatar. l. 6. n. 22.* ista utilitas vero non æstimanda est ex eventu, sed ex consuetis suscepti operis rationibus. Deinde utilitas non sorditie quærenda, sed etiam ratio habenda decori & dignitatis: Sic etiam illud in utilitate ponendum, si nubeculæ dispulsæ futurorum periculorum, quorsum pertinent, quæ habet CRAVETTA *conf. 404. n. 21. 22.* Quamvis hic negare non possimus, quoties cum Principe agitur, eo magis sunt periculosa, quod plerumque ibi umbræ juris aut prætextus regnent, sufficientique ad decidendum pro imperante. Itaque judicium in propria causa sit expectandum, idque vel ab ipso Principe vel ab ejus ministris, quorum non minus interest, ne ille causa ejus generis cadat.

§. XXIV.

(II) Dicitur alienatio legitima & justa, si facta ordinum provincialium consensu, & quidem plano & aperto; nec minis nec poenis coacto: Verba BRUNNE-MANNI *conf. 1. n. 136.* ita sunt concepta: Ist auch denen Rechten gemäß, wenn schon ein Reichs Fürst bey Antritt der Regierung gegen die Land-Stände sich nicht reserviret hätte, daß dennoch welche wichtige Sachen seyn mit denen Lands-Ständen zu überlegen und zu communiciren. GROTIUS *de J. b. & pac. c. 6. n. 9.* CYNUS *Lib.*

Lib. 1. de pact. c. 24. n. 99. Quamquam possessor domanialium in hoc juris argumento etiam providus esse debeat, ut formulam ante probe æstimet principatum, quia multa Germaniæ territoria versa sunt in alium statum, quando ordines societatem juris & domini provincialis amiserunt non usu, delictis & criminibus, sponte facta renunciatione, causisque aliis generis ejusdem.

§. XXV.

(III) Dicitur alienatio justa, quæ obligat successorem, quando facta est ex officio, & dignitate principali. Audiemus ipsum BALDVM opinionis patronum & forte autorem, ita autem in *conf. 159. n. 3. 4. differit ille: Imperator in persona mori potest sed ipsa dignitas, officium, imperium, est immortale: sicuti pontifex moritur, non pontificatus, cujus sedes æterna. Quæ faciunt itaque reges nomine non suo sed regni i. e. generis suæ illa obligant gentem, & Principem ejus successorem, nisi læderent facta, ipsum regnum &c.* Cui addi possunt SCHRADER *conf. 3. n. 399. conf. 9. & 110. n. 14.* VVLTEJVS *vol. 3. conf. 35. n. 116.* CARPZ. *decif. 88. n. 12.* Tales enim conventiones non tam in personam quam in rem sunt contractæ adeoque dispositiones magis reales, quam personales esse sententur, præcipue si pro bono pacis inita sint. JOH. OTTO TABOR *de obl. success. in off. c. 5. n. 3.* Sed hoc etiam potest esse periculosum, quia dignitas Principis nequit præstari eadem omnibus, quapropter id curare debet imperans, ne apparatus luxumque adfectet rationibus Republicæ adversum atque molestum. Si enim ordines Principi adsignarunt reditus certos, unde alat rei

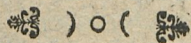
judiciariæ & curialis administratos, quod in principatibus fit quam plurimis, ibi certe, si formula regni ita sit adducta, Princeps quamdiu status Reipublicæ est ordinarius, illis debet acquiescere, neque sub prætextu dignitatis onerare ulterius Rempublicam. Alia vero ratio, quando Princeps pro bono pacis alienaverit domanialia, hoc enim successores in dignitate obstringit, tum, quia in his causis concernentibus non solum publicam utilitatem sed & dignitatem, non tam Princeps quam imperium per Principem contrahere censetur. TREVTLER *p. 1. D. 6. Th. 7.* Quando enim belli rationes viresque hoc urgent, vel quæ Reipublicæ contingunt extra ordinem, alios omnino hic limites exigit necessitas.

§. XXVI.

(IV) Alienatio potest esse justa, quæ fit propter necessitatem summam MENOCH. *d. conf. 426. n. 35.* Necessitas enim legi non subjacet & dispositionem juris communis suspendit. *l. 8. C. de testam.* Unde & necessitas à furti crimine excusat, quia tempore necessitatis omnia sunt communia, & nemo tunc rem alienam contractat, hinc etiam prohibitus alienare, necessitatis tamen casu potest alienare. *p. l. 13. ff. famil. ercisc.* unde & bona restitutioni subjecta ex causa necessaria possunt alienari. *auth. res quæ ibi BRUNNEM. C. commun. de legatis § nov. 39. c. 1.* Sed & in hoc argumento multum periculi contra possessorem intricari potest, quia prædicta tantum de hoc casu intelligenda, quando non potuit aliter provideri necessitati, & pecunia aliter haberi non potuit ac si apparet, quod non fuerint alia, quæ vendi po-

potuerunt, ut subveniretur necessitati, & tantum fo-
 lummodo fuisset alienandum, quantum urgens neces-
 sitas requisivisset. *p. L. ult. inf. ibi: multo tamen major pe-
 cunia ff. de Exerc. act. l. 40. ibi: eatenus ratum est, quate-
 nus ff. solut. matrim. BALDVS vol. 1. conf. 332. n. 3. & vol.
 2. conf. 20. in f. ibi: usque ad modum congruum.* De hoc
 nonnunquam periculoso argumento scribit eleganter
 CLAVDIUS SEISELLIVS *Lib. 1. de Republ.* necessitatem
 alienandi multa senatus deliberatione curiose examina-
 ri, & tamen propter incertitudinem venditionis pauci,
 ait, earum rerum sibi aliquid emendum & subeundum
 periculum putant. Videlicet in his talibus, licet quid
 valde sit iustissimum, tamen facile est, ut dubitationem
 recipiat, ut *in nov. 44. c. 1.* habetur. Hæcce de mate-
 ria alienationis domanialium à successore in principatu
 revocabili Inauguralis Dissertationis loco scripta suffi-
 ciant. SOLI DEO sit Laus & Gloria sempiterna pro
 viribus ingenii elaborationi hujus Disputatio-
 nis ACADEMICÆ benignissime
 concessis!

F I N I S.

NO.

NOBILISSIMO ET CLARISSIMO
DN. DOCTORANDO

S. P. D.

D. RVDOLPH. CHRISTOPH. Henne,
P. P.

*Legis vestigia majorum TVORVM & Avitarum & Paternarum
virtutum & Scientiarum non degener amulus monstras, verum
esse, quod in Laudem DRVSI olim cecinit HORATIVS:*

*Fortes creantur fortibus & bonis
Est in juvenis, est in equis Patrum
Virtus, nec imbellem seroces*

Progenerant aquile columbam.

*Quare praeclara ingenti & judicii TVI indole ita usus es, ut tempus
in Academiis huc usque consumptum optime collocaveris. ac nihil TI-
BI prius, nihilque antiquius habueris animo scientiis & artibus pro-
be subacto & exculto. Cum vero praestantissima ingenia non in ob-
scuro confensescere, sed altiora non immerito appetere soleant, sum-
mos in utroque jure honores merito ambis, & Speciminis TVI in-
auguralis proprio Marte labore defensionem, sine Praeside (quod
multi reformidare solent) suscipis. Gratulor itaque TIBI hocce
egregios conatus, in votis haberi, ut Gradus Doctoralis mox TIBI
conferendus maxime felix & faustus sit, simulque merita TVA con-
dignis prosequantur proemiis, quo fiet, ut non solum virtutum &
scientiarum sed etiam dignitatum Avitarum & Paternarum parti-
ceps factus fueris. Dabam Erfordiae d. XVII. Martii M DCC XLII.*

ERFURT, Diss., 1742/44

ULB Halle

3

005 355 400

andere Widmung.

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

DE

PRINCIPIS SVCCES-
SORE DOMANIALIA SIVE
CAMERALIA AB ANTECES-
SORE ALIENATA, IURIS
ORDINE SERVATO,
REVOCANTE,

QVAM

IN ILLVSTRI ET PERANTIOVA VNIVERSITATE
ELECTORALI HIERANA,

SVB PRÆSIDIO ALTISSIMI,
CONSENSV

ILLVSTRIS FACVLTATIS
IVRIDICÆ

PRO CONSEQVENDIS IN VTROQVE IURE
PRIVILEGIIS ET IMMVNITATIBVS
DOCTORALIBVS

IN AVDITORIO JCTORVM MAIORI

D. XVII. MARTII A. MDCCXLII.

PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISIONI SVEMITTIT

AVTOR

WILHELM GOTTLIEB JACOBS,

GOTHANVS.

ERFORDIÆ, Typis HERINGII, Acad. Typogr.

